

Заң мен тәртіп қатаң сақталуға тиіс

(Соңы. Басы 1-бетте)

Президент азаматтарымыз қиын жағдайға тап болғанда билік өкілдері әділдікті тез арада қайта орнатады, кінәлілерді жауапқа тартады және шығынды өтеуге көмектеседі деп үміттенетінін айтты. Сондықтан арыз-шағымдарды барынша жылдам әрі кәсіби түрде қарастырып, әрекет ету қажет.

– Алайда шағымдардың көптігі құқық қорғау жүйесінің бұл міндетті тиісті деңгейде атқара алмай жатқанын көрсетеді. Азаматтар жылдар бойы талай мекеменің табалдырығын тоздырып, нақты жауап таппай, шындыққа қол жеткізе алмай жүр. Сондықтан менің тапсырмам бойынша Құқық қорғау жүйесін реформалау жөніндегі комиссия қылмыстық және қылмыстық процестік заңнаманы жетілдіру туралы заң жобасын әзірледі. Бұл құжат тергеушілердің және анықтаушылардың жұмысын жеңілдету үшін керек. Басты мақсат – оларды артық рәсімдерден, құжаттардан арылту. Түптеп келгенде, мұның бәрі сіздерге көмек сұрап келген азаматтар үшін жасалып жатыр. Бюрократия жойылса, полицияның уақыты үнемделеді, күш-қуаты босқа жұмсалмайды. Азаматтардың өзекті мәселесін шешуге көбірек мүмкіндік туады. Азаматтарымызға құрғақ есептер емес, сіздердің қызметтеріңіздегі елеулі өзгерістер мен нақты нәтижелер қажет. Сервистік модельдің мәні – осы. Оның негізгі тәсілдері полиция қызметінің барлық аспектісі мен саласына енгізілуі керек, – деді Президент.

Жол ережесін мүлтіксіз сақтау қажет

Мемлекет басшысы отбасындағы тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу жұмысының тиімділігін арттыруға ерекше назар аудару керек екенін атап өтті. – Статистика көңіл көншітпейді. Соңғы екі жарым жылда үйдегі зорлық-зомбылықтың салдарынан 300 адам көз жұмды. Денсаулыққа ауыр зиян келтірудің 878 фактісі және орташа зиян келтірудің 808 фактісі тіркелген. Осындай құқық бұзушылықтар бойынша 37 мыңнан астам адам әкімшілік жауапкершілікке тартылды. Жағдайды түзеу үшін алдын алу шараларын кешенді түрде жүргізу

Суреттей түсіретін А. ДИКИН, Е. УМІКОВ

қажет. Бұл жерде учаскелік инспекторлар шешуші рөл атқарады. Уақтылы шаралар қабылданса, отбасылық және тұрмыстық ұрыс-керіс кезінде жасалған қылмыстың көпшілігінің алдын алуға болар еді. Яғни біреудің өмірі мен денсаулығын сақтап қалар едік. Мұны тәжірибе көрсетті, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Президенттің пікірінше, құқық қорғау органдары әрқашан басты назарда ұстауға тиіс тағы бір маңызды мәселе – жол қауіпсіздігі деңгейін арттыру.

– Соңғы үш жылда жол-көлік оқиғаларының саны 9 пайызға өсті. Оның салдарынан 6,5 мыңнан астам азамат қаза тауып, 55 мыңнан астамы жарақат алды. Шын мәнінде, біз жыл сайын ірі елді мекеннің халқынан айырылып отырымыз. Бұл – еліміз үшін нағыз қасірет. Біз адамдардың өмірі мен денсаулығы ең басты құндылық екенін үнемі айтамыз. Сондықтан жағдайды түзеу үшін жүйелі шаралар қабылдау керек. Ең алдымен, барлық азаматтық назарын жол жүру ережелерін мүлтіксіз сақтауға аудару керек. Мәселен, жаяу жүргіншілердің кінәсінен тек биылдың өзінде 164 жол-көлік оқиғасы болып, салдарынан 24 адам қаза тапты, 142 адам жарақат алды. Апаттардың көптігі жол қауіпсіздігі деңгейінің автомобильдер санының өсіміне сай келмейтінін көрсетеді. Бұл

жол инфрақұрылымына да, оның қауіпсіздігіне жауап беретін қызметтердің жұмысын ұйымдастыруға да қатысты. Жуырда ғана электр самокаттарын және басқа да жеке көлік құралдарын пайдалану тәртібін реттейтін заң қабылданды. Енді көліктің жаңа түрлерін іс жүзінде қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету маңызды, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Бұл ретте Мемлекет басшысы ел аумағына ретсіз әкелінген шетелдік көліктер де жолдағы жағдайды ушықтырып жібергенін айтты.

– Мұндай көліктерді тізгіндеген жүргізушілер жол жүру ережесін өрескел бұзды және көбіне жазасыз қалды. Қазір менің тапсырмам бойынша бұл көліктердің мәселесін құқықтық тұрғыда реттеу үшін заңдастыру жұмыстары жүргізіліп жатыр. Уәкілетті мемлекеттік органдардың үстірт шешімі осындай көліктердің елге жаппай әкелінуіне себепші болды. Енді жіберілген оқшылықтарды түзеуге мәжбүр болып отырымыз. Оның ішінде Ішкі істер министрлігінің де қателіктері бар. Бұдан бөлек, шетелдік көліктерді әкелумен және оны есепке қоюмен айналысатын қылмыстық схемалар пайда болды. Оған полиция қызметкерлерінің де қатысы бар. Әділетті әрі құқықтық мемлекетте бүкіл құқық қорғау жүйесінің атына кір келтіретін мұндай заңсыздықтарға жол

берілмеуі керек, – деді Мемлекет басшысы.

Құқық қорғау саласына жүктелер міндет

Президент айрықша назар аударған тағы бір өзекті мәселе – ұйымдасқан қылмыспен күрес. Оның айтуынша, ел ішінде болған жайттар, сондай-ақ төңірегіміздегі геосаяси кеңістікте болып жатқан оқиғалар ұйымдасқан қылмыстық топтармен ымырасыз күрес жүргізудің аса маңызды екенін көрсетті.

– Ұйымдасқан қылмыстық топ өкілдерімен «бармақ басты, көз қысты» әрекеттерге баруға, астыртын мәміле жасауға, сыбайластыққа жол берілмейді әрі қатаң тыйым салынады. Кезінде Абай «Құшкі асырап, ит еттім, ол балтырымды қанатты. Біреуге мылтық үйреттім, Ол мерген болды, мені атты» деп айтқан. Таяудағы оқиғалар қылмыс әлемінің өкілдері, түптеп келгенде, мемлекет пен заңға бағынатын азаматтарға қарсы бас көтеріп, саяси талап қоюға және өз дегенін жасатуға тырысатынын көрсетті, – деді Президент.

Сондай-ақ Мемлекет басшысы заңға бағыну мен құқық бұзушылықтың аражігін нақты ажырата білу қажет екеніне тоқталды.

– Қоғамда заң мен тәртіп қатаң сақталуы керек. Сонда ғана еліміз

өсіп-өркендейді. Бұл – мызғымас қағида. Қылмыскерлермен күрес ымырасыз жүргізілуге тиіс. Бірде-бір құқық бұзушылықты елеусіз қалдыруға болмайды. Мұнда ұсақ-түйек деген жоқ. Полиция қызметкері заңға бағынатын адамға құрметпен қарауы керек. Ал тәртіп бұзушылармен заң аясында сойлесу қажет. Адамды азаптауға, қинауға, тергеудің тыйым салынған тәсілдерін қолдануға мүлдем жол берілмейді. Әрбір тәртіп сақшысы мұны жете түсінуге тиіс. Күн-делікті жұмыста осы талаптар сақталса, азаматтардың полицияға деген сенімі артады, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Бұл ретте Мемлекет басшысы полицияға қоғам тарапынан да тиісті құрмет көрсетілуі керек деп санайды. Президенттің пікірінше, тәртіп сақшысының заңды талабына бағынбау, оған қоқан-лоқы көрсету, тіпті күш қолдану дұрыс емес. Мұндай жағдайда бұзақылар жауапсыз қалмауы қажет. Әлеуметтік желіде полицияға қатысты түрлі бей-нежазба бар. Кейбір адамдар қасақана арандатушылық жасайды. Сондай кезде ұстамдылық танытып, дөрекі әрекеттерге жол бермеу өте маңызды. Тәртіп сақшысы сауатты сөйлеп, өзін лайықты ұстауы қажет.

Президент сөзін қорытындылай келе, ішкі істер органдарының жұмысын мемлекет жоғары

бағалайтынын атап өтіп, соңғы үш жылда атқарылған нақты шаралар туралы айтты.

– Жалақыны бірнеше рет көтердік. Тұрғын үй төлемдерін алатын қызметкерлер көбейді. Қазір олардың саны 38 мыңнан асты. Ұлттық ұланға қолдау көрсетіліп келеді. Материалдық-техникалық базаны нығайту үшін жыл сайын қомақты қаржы бөлініп отыр. Инновациялық технологиялар енгізіліп жатыр. Жалпы, ішкі істер органдарына қолдау көрсетіле береді, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Алқа мәжілісінде Ішкі істер министрі Марат Ахметжанов сөз сөйлеп, нашакорлық, адам саудасы, тұрмыстық зорлық-зомбылық сияқты қоғамдағы кеселдер мен қылмыстың алдын алу және оларға қарсы күрес шаралары, сондай-ақ құқық қорғау органдарында жүргізіліп жатқан реформалар жөнінде арнайы баяндама жасады.

Президент министрдің баяндамасына қатысты пікір білдіре отырып, нашакорлықпен және есірткі саудасымен күресу үшін құқық қорғау органдары шұғыл шаралар қабылдауы қажет екенін айтты. Сондай-ақ Мемлекет басшысы алаяқтықпен күресуге бағытталған алдын алу шараларын күшейту маңызды екеніне назар аударды.

Бұдан бөлек, жиында Астана қаласы Полиция департаментінің бастығы Марат Төлебаев, Алматы қаласы Полиция департаментінің бастығы Арыстанғани Запбаров, Қарағанды облысы Полиция департаментінің бастығы Санжар Әділов баяндама жасады.

Жиын алдында Президентке полиция қызметінде қолданылатын цифрлық жобалар таныстырылды. Атап айтқанда, Мемлекет басшысына ішкі істер органдарында кибер қылмыс және есірткі қылмыстарына қарсы күрес, дактилоскопиялық тіркеу, отбасындағы зорлық-зомбылыққа профилактикалық бақылау жүргізу, көліктерді заңдастыру және жол-көлік апатының материалдарын сақтандыру компанияларына онлайн беру секілді маңызды міндеттердің орындалуын оңтайландыруға бағытталған цифрлық технологиялар енгізіліп жатқаны баяндалды. Сондай-ақ Мемлекет басшысына Ұлттық ұлан мен туристік полицияның жаңа формасы таныстырылды.

КАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ЖАРЛЫҒЫ

Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен наградтау туралы

(Соңы. Басы 1-бетте)

Әубәкіров Талғат Жұмақанұлы	– «Целинное» ЖШС директоры, Абай облысы;
Белгібаев Бахтияр Станұлы	– Төтенше жағдайлар министрлігі Алматы облысы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі №9 өрт сөндіру бөлімінің өрт сөндіруші-құтқарушысы;
Ермеков Мұхамед-Шәріп Әбсағитұлы	– Төтенше жағдайлар министрлігі «Қазавиақұтқару» АҚ әуе кемесінің командирі;
Жиринов Бекболат Маратұлы	– Төтенше жағдайлар министрлігі Қарағанды облысы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі мамандандырылған тобының бөлімше командирі;
Кенжебаев Ертай Мирамұлы	– Төтенше жағдайлар министрлігі Астана қаласы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі №16 өрт сөндіру бөлімінің көлік жүргізуші қызметкері;
Күдербеков Болат Оралұлы	– Төтенше жағдайлар министрлігі Жетісу облысы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі №6 өрт сөндіру бөлімінің өрт сөндіруші-құтқарушысы;
Қабдулин Арман Жанатбекұлы	– Төтенше жағдайлар министрлігі Абай облысы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі №5 өрт сөндіру бөлімінің бөлімше командирі;
Мұхамет Мұрал Мұхаметұлы	– Төтенше жағдайлар министрлігі Астана қаласы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі №4 мамандандырылған өрт сөндіру бөлімінің көлік жүргізуші қызметкері;
Нұрмұхамбетов Бақытжан Нұрмұхамбетұлы	– Төтенше жағдайлар министрлігі Шығыс Қазақстан облысы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі №7 өрт сөндіру бөлімінің көлік жүргізуші қызметкері;
Сайдулаев Гилани Умарович	– «Восток лес индустрия» ЖШС директоры, Абай облысы;
Хурай Өркен	– Төтенше жағдайлар министрлігі Астана қаласы Төтенше жағдайлар департаменті өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметі №3 мамандандырылған өрт сөндіру бөлімінің көлік жүргізуші қызметкері;
Жанғазинов Талғат Ағыбайұлы	– «Жауынгерлік ерлігі үшін» медалімен – Қорғаныс министрлігі 28738 әскери бөлімінің бригада сержанты;
Алексеев Алексей Владимирович	– «Ерен еңбегі үшін» медалімен – Экология және табиғи ресурстар министрлігі Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің «Семей орманы» мемлекеттік орман табиғи резерваты» РММ Бөкебай филиалының Бөкебай орман өрт сөндіру станциясының өрт сөндіру автокөлігінің жүргізушісі;
Лебединский Александр Петрович	– Экология және табиғи ресурстар министрлігі Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің «Қазақ ормандарды авиациялық қорғау және орман шаруашылығына қызмет көрсету базасы» РМҚК Бородулиха авиациялық бөлімшесінің басшысы.

2. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Президенті
Қ.ТОҚАЕВ

Астана, Ақорда, 2023 жылғы 29 маусым
№ 274

Сарапшы даярлайтын орталық

Сенатта елімізде жүргізіліп жатқан реформаларды одан әрі іске асыруға қатысты ұсыныстар талқыланды. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Түркістанда өткен Ұлттық құрылтайдың екінші отырысында мемлекеттік саясатта талдау, сараптама жасау қызметі сапалы жүргізілуге тиіс екенін айтты.

Сенат төрағасы Мәулен Әшімбаев бұған дейін еңбек нарығында талдау қабілеті бар мамандарға деген сұраныстың жоғары екенін бірнеше рет атап өткен еді. Соған байланысты Палата сарапшылар қауымдастығымен белсенді және жүйелі жұмыс жүргізіп келеді. Сенат

жанындағы Жас сарапшылар клубы мен Талдау мектебі соның бір дәлелі. Аталған жобалар арқылы 2 жылда әртүрлі бағыттағы 100-ге жуық сарапшы тренингтен өтті.

Қазіргі таңда сарапшылар Сенаттың көмегімен ел экономикасының негізгі салаларына қатысты

ұсыныстар дайындаумен айналысады. Осы алаңдарға қатысушылар депутаттармен және мемлекеттік органдар өкілдерімен бірлескен

жұмысқа тұрақты түрде жұмылдырылады. Оның ішінде, заң шығару қызметін сараптамалық сүйемелдеу бағыты да бар.

ЕАДБ кеңесінің кезекті отырысы

Премьер-министр Әлихан Смайылов Еуразиялық даму банкі (ЕАДБ) кеңесінің кезекті отырысын өткізді. Жиында бытыр атқарылған жұмыстар қорытындыланып, ағымдағы өзекті мәселелер талқыланды.

ЕАДБ басқарма төрағасы Николай Подгузов 2022 жылы Банк еуразиялық кеңістіктегі жетекші даму институты ретіндегі рөлін нығайтқанын, бұған оның жобаларына инвестиция көлемінің айтарлықтай өсуі дәлел болатынын атап өтті. Атап айтқанда, жинақталған инвестициялық портфель жалпы құны 2,5 млрд доллар болатын жаңа жобаларға қол қою арқылы 13,4 млрд долларға жетіп, рекордтық көрсеткіш болған, сондай-ақ есепті кезеңдегі жоспарлардан айтарлықтай асып түскен. Осылайша, қатысушы елдер азаматтарының өмір сүру деңгейін жақсартуға бағытталған Банк жобаларының жалпы саны 273-ке жетті.

Премьер-министр ЕАДБ өткен жылы ауқымды жұмыс атқарғанын баса айтты. Осы ретте даму жобаларын одан әрі жүзеге асыру барысында тәуекелдерді басқаруға және Банктің кредиттік

рейтингін сақтауға ерекше назар аудару қажет.

«Инвестиция көлемі бытырғы жылмен салыстырғанда 1 млрд долларға жуық артты. Ағымдағы инвестициялық портфель өсіп отыр. Біз Банктің тұрақты дамуы және сәйкесінше қатысушы елдердегі жобаларды қаржыландыру бойынша жұмысты жалғастыруымыз керек», деді Әлихан Смайылов.

Сондай-ақ Кеңесте 28 маусымда қатысушы мемлекеттер арасында жарғылық капиталды қайта бөлу туралы қабылданған шешімдер толығымен орындалғаны туралы хабардар етілді. Нәтижесінде, төленген жарғылық капиталдағы Ресей акциялар пакетінің бір бөлігі басқа мүше мемлекеттер арасында біркелкі қайта бөлінді. Нәтижесінде, Ресей үлесі 66%-дан 44,8%-ға төмендесе, Қазақстанның үлесі 33%-дан 37,3%-ға өсті.

Сонымен қатар Кеңестің қарауына Банкке кіру мәселесі бойынша Өзбекстанмен жүргізілген келіссөздер туралы есеп ұсынылды.

Қатысушылар тізімін кеңейту Банкке ықтимал тәуекелдерді азайтуға және жаңа интеграциялық бастамаларды іске қосу мүмкіндіктерін пысықтауға мүмкіндік беретіні атап өтілді.

Анықтана: Еуразиялық даму банкі – еуразиялық кеңістікте инвестициялық қызметті жүзеге асыратын халықаралық қаржы ұйымы. 17 жылдан астам уақыт бойы ЕАДБ экономикалық байланыстарды нығайтуға және кеңейтуге және қатысушы елдердің: Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей және Тәжікстанның жан-жақты дамуына көмектесіп келеді. ЕАДБ-ның жарғылық капиталы – 7 млрд доллар. ЕАДБ портфеліндегі негізгі үлес көлік инфрақұрылымы, цифрлық жүйелер, жасыл энергетика, ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп және машина жасау салаларындағы интеграциялық әсері бар жобаларға тиесілі. Банк өз жұмысында БҰҰ-ның Тұрақты даму саласындағы мақсаттарын және ESG қағидаттарын басшылыққа алады.